

Ulu Öndər Heydər Əliyev və gənclərin hüquq-vəzifələri

Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ 1992-ci ildə cinayət törətdiyinə görə məhkum olunmuş şəxslərə 60 faizinin 30 yaşadək gənclər olduğunu, 1991-ci ilə nisbətən 1992-ci ildə cinayət-karlıqların 15 faiz artmasını gənclərin diqqətinə çatdıraraq, bu təhlükəli və dəhşətli dinamikanın qarşısının alınmasını dövlət orqanları, gənclər təşkilatları, təhsil müəssisələri qarşısında bir vəzifə kimi qoyurdu.

Azərbaycan Gənclərinin I Forumundakı çıxışında, forumun birilliyi ilə əlaqədar olaraq forum nümayəndələrinin bir qrupu ilə 1 fevral 1997-ci il tarixli görüşündə Ulu Öndər Heydər Əliyev bu məsələyə yenidən diqqətini cəlb edərək, gənclər arasında cinayət-karlıq, digər mənfi halları ört-basdır etməməyi, onlarla mübarizə aparmağı, xüsusən, gənclər təşkilatlarına bu mənfi halların aradan qaldırılması ilə, bilavasitə məşğul olmağı tövsiyə edirdi. O, kütləvi informasiya vasitələrinin bu sahədə rolunun böyük olduğunu diqqətini cəlb edərək, zərərli və pis vərdislərdən gəncləri çəkəndirmək və qorumaq üçün təbliğat işini genişləndirməyi, gəncləri elmə, mədəniyyətə, təhsilə, idmana və ictimai faydalı işlərə daha çox cəlb etməyi təklif edirdi. Heydər Əliyev həmişə bu fikri vurğulayırdı ki, xalqımız dövr-qədimdən spiritali içkilərdən və narkotiklərdən uzaq olmuş, bütün bu mənfi hallar dini və milli ənənələrimizə yad olmuşdur. Bütün bunlar son dövrlərdə xalqımıza, cəmiyyətimizə başqa ölkələrdən, yerlərdən gəlib daxil olmuş xəstəliklərdir. Bunların qarşısı alınmalıdır. Məlum olduğu kimi, xalqımıza yad olan mənfi halların cəmiyyətə sirayət etməsinin qarşısını almaq məqsədi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyev bir sıra inzibati tədbirlərə əl atmalı olmuşdur. Müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycanda geniş yayılmış gecə klubları, kazino qumarxanalarının gənclərin mənəvi tərbiyəsində mənfi təsirinə nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev 1998-ci ilin əvvəllərində Azərbaycan xalqının mənəviyyatına zidd olan, əxlaqını pozan bu tip müəssisələrin fəaliyyətinin qadağan olunması haqqında fərmanlar və sərəncamlar imzalamışdır. O, əminliklə bildirdi ki, onun bu fərmanları və sərəncamlarından hər kəs, xüsusən, gənclər özləri üçün nəticə çıxaracaqlar: "Gənclər bilməlidirlər ki, həyatda uğurla yaşamaq üçün xalqımızın və millətimizin milli-mənəvi dəyərlərinə sadıq olmaq lazımdır, bu milli-mənəvi dəyərləri ümumbəşəri dəyərlərə birləşdirib müasir həyat tərzini keçirmək lazımdır. Cürbəcür mənfi hallara uymaq lazım deyil". Bütün Azərbaycan xalqı kimi, gənclər də Prezidentin bu qərarlarını ürəkdən dəstəkləyərək, onların həyata keçirilməsində fəal iştirak edirdilər.

Gənclik dövrünü insan həyatının ən gözəl hissəsi adlandıran Heydər Əliyev hər bir gənçə bu dövrü uğurla keçməyi, gənclik illərini boş keçirməməyi, sağlam həyat tərzini keçirməyi, yüksək mənəvi dəyərlər əsasında yaşamağı arzulayırdı. O, gənclərin bir hissəsinin müxtəlif əyləncə yerlərində, gecə barlarında vaxt keçirməsini həm onların özlərinə, həm valideynlərinə, həm də bütün cəmiyyətə xəyanət kimi qiymətləndirirdi. Gecə barla-

rında vaxt keçirən gənclərin hansısa imkanlı ailələrin adamları olduğunu, kasıb ailənin uşağının ora getməsinin mümkünsüz olduğunu bildiren Heydər Əliyev belə imkanlı adamlara üzünü tutaraq deyirdi: "Nə qədər imkanlı olursan ol, zəngin olursan ol, gərək sən övladına düzgün yol göstərsən, düzgün tərbiyə verəsən. Onun gecə barlarında müxtəlif əyləncələri üçün şərait yaratmayasan". Gənclərə isə tövsiyə edirdi ki, onlar sağlam fiziki və mənəvi həyat tərzini keçirsinlər. Yalnız belə olan halda, onlar həm də sağlamlıq və vətəndaş olacaq, yaxşı bilik alacaq, həm də Azərbaycanın gələcəyinin həqiqi qurucuları olacaqlar.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin bu sahədə irəliləyən göstəriş və tapşırıqlarına uyğun olaraq, böyüməkdə olan nəslin cinayət-karlıqlardan qorunması, hüquqi maariflənməsi və bununla bağlı müvafiq qanunvericilik aktlarının qəbulu istiqamətində mühüm işlər görüldü. "Gənclər siyasəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda gənclər siyasətinin əsas istiqamətlərindən birini gənclərin mənəvi-əxlaqi tərbiyəsi və mədəni həyatda iştirakı (maddə 5) təşkil edirdi.

Gənclər arasında neqativ meyillərin aradan qaldırılmasında Gənclər Təşkilatları Milli Şurası da fəal iş aparmağa başlamışdı. 1998-ci il martın 3-də GTMŞ nəzdində narkomaniya ilə mübarizə komissiyası yaradılmışdı. Məqsəd yeniyetmə və gənclər arasında narkomaniya əleyhinə təbliğatı gücləndirmək, maarifləndirmə işini təşkil etmək, narkomanıyanın gətirdiyi ağır bəlaları izah etmək və bu problemləri dövlətin və cəmiyyətin diqqət mərkəzində saxlamaq idi. Komissiya öz işini BMT-nin müvafiq kitabı, əlaqədar dövlət təşkilatları, xüsusilə, Narkomaniya və Narkobiznesə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyası ilə sıx şəkildə qururdu.

Milli Şuranın bu sahədə fəaliyyətinin mühüm istiqamətini dini dəyərlərə, yad təriqətçi missionerlərə qarşı mübarizə, onların təxribatçı fəaliyyətinin aşkar edilməsi və ifşası təşkil edirdi. Qərb dövlətlərində də fəaliyyətləri qadağan edilən bu cür təriqətçi təşkilatlar 90-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda mövcud olmuş anarxiya və qanunsuzluqdan istifadə edərək sərbəst fəaliyyət göstərməyə, gənclərin şüurunu zəhərləməyə başlamışdılar. Görülən işlərin nəticəsi olaraq, bu mövzuda bir neçə kitab və broşür buraxılmış, 600-dən çox məqalə dərc edilmişdir. Missionerlərin fəaliyyətinin qadağan olunması haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 1997-ci il 8 yanvar tarixli Fərmanı başlanmış işin dövlət səviyyəsində uğurlu əks-sədası idi. Həmin təriqətlərin bir çoxu Qərb və MDB ölkələrində gənclər arasında tərkidünyalıq, faşizm, ictimai-siyasi, hərbi biganəlik ideyalarını təbliğ etdiklərinə və cəmiyyətdə qarşıdurma yaratdıqlarına görə qadağan olunmuşdu. Xarici emissarların ölkəmizdə dini təbliğat aparmasının qadağan edilməsini nəzərdə tutan Azərbaycan Prezidentinin bu Fərmanı gənclər tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Aydın ki, milli dəyərlərdən uzaqlaşmağa, yabançı dini təsir altına düşməyə səbəb olan təriqətlərin təbliğatçılarından zərər çəkən, ilk növbədə, gənclərdir. Ona görə də, gənclər arasında bu sahədə müvafiq təbliğatın aparılması, milli-mənəvi

dəyərlərin aşılınması mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələ olaraq qalırdı.

O, gənclərə tariximizi, milli-ədət ənənələrimizi, dinimizi öyrənməyi, sevməyi, ancaq eyni zamanda, öz qanına qapanmamağı və bəşəriyyətin malik olduğu müxtəlif dəyərlərə yiyələnməyi məsləhət görürdü.

Heydər Əliyev bizə gənclərin mənəvi və vətəndaşlıq tərbiyəsi haqqında bütöv elmi-nəzəri irs qoyub getmişdir. O, gənclərin Azərbaycanın müstəqilliyinə sədaqət ruhunda tərbiyə edilməsini, onların tərbiyəsində milli ənənələrlə ümumbəşəri dəyərlərin vəhdətdə götürülməsini, bütün dövlət və ictimai təşkilatlar qarşısında əsas vəzifə kimi qoymuşdu. Ümum-millət Lider vətənpərvərlik tərbiyəsi fəlsəfəsini müəyyənləşdirərək gənclərin mənəvi inkişafının əsas amili kimi azərbaycançılıq amalını əsas götürməyi tövsiyə edirdi.

Ulu Öndər gəncləri azərbaycançılıq məfkurəsinə bağlı olmaqla yanaşı, eyni zamanda, ənənələrə də söykənməyə çağırırdı. Dövlətçilik yaşadığımız tarixi dövrün reallıqları ilə tarixi keçmişimiz arasındakı əlaqələrin bərpası olunması və bunun hər bir formada insanlara çatdırılmasıdır. Dövlətçilik dedikdə, ilk növbədə, tarixdən bizə ötürülən, nəsillərlə əxz etdiyimiz, qazandıığımız dövlət prinsiplərinin saxlanılması və qorunması yada düşür. Xalq üçün birinci onun dövlətidir. Əgər dövlət yoxdursa, hansı ideologiya və prinsiplərdən danışmaq olar? Heydər Əliyev dəfələrlə qeyd etmişdir ki, müstəqilliyi əldə etmək qədər də onu qoruyub-saxlamaq, əbədiyyətinə dönməz etmək çətinidir. Bu baxımdan, dövlətçiliyimizə, dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsinə Heydər Əliyevin verdiyi töhfələr əvəzsizdir.

Dövlətin möhkəmliyi üçün qanunun aliliyi olmalıdır. Heydər Əliyev irəliləyən dövlətin təməli prinsiplərindən biri sayılan qanunun aliliyinin təmin olunmasına ölkəmizdə nail oldu. Dövlət varsa, qanun olmalıdır. Əgər qanun yoxdursa, dövlət mövcud olmayacaq. Dövlət qanuna söykənməlidir. Qanunçuluq prinsipi bir tərəfdən qanunun aliliyidir, digər tərəfdən isə, zamanın tələbinə və reallığa uyğun olaraq, yeni qanunların yaradılması və onların işlək olmasına ictimai nəzarətin gücləndirilməsidir. Prezident İlham Əliyev qanunçuluğun qorunmasının inkişaf üçün ən önəmli şərtlərdən biri olduğunu bildirir: "Azərbaycanda qayda-qanun var və hər bir vətəndaş qanunlara tabe olmalıdır. Azərbaycanda sabitliyin qorunması gələcək inkişafımız üçün ən önəmli şərtlərdən biridir". Qanunçuluq Heydər Əliyevin dövlətçiliyə, dövlətin idarə olunmasına, dövlətin təməli prinsiplərinə verdiyi ən böyük töhfələrdən biridir. Qanunçuluğa söykənən cəmiyyətdə vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının qorunması başlıca yerlərdən birini tutur. Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi qanunçuluq prinsipinin əsasları onun müəllifi olduğu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında öz əksini tapmışdır.

Heydər Əliyevin irəliləyən dövlətçiliyi digər bir prinsip azərbaycançılıq ideologiyasıdır. Azərbaycançılıq Azərbaycan xalqını birləşdirən ən mühüm ideya, vətənə sevgi və məhəbbətdir. Azərbaycançılıq, eyni zamanda, Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların vahid bir ideologiya ətrafında birləşməsi deməkdir. Azərbaycan

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

cançılıq dövlətin möhkəmləndirilməsinə çalışmaq, ölkənin inkişafı naminə harada yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlının fəaliyyət göstərməsi, bu yöndə öz töhfəsini verməsi deməkdir. Azərbaycançılığı Azərbaycanda ictimai-siyasi dövrüyyəyə gətirən və onun yerini, praktik olaraq, möhkəmləndirən Heydər Əliyevdir, Ümum-millət Lider çox haqlı olaraq deyirdi ki, azərbaycançılıq söykəndiyimiz təməl prinsiplərin əsasıdır: "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyətindən qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılıq - Azərbaycan dilini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq". Heydər Əliyev azərbaycançılıq dedikdə, Azərbaycan xalqının öz milli dəyərlərinə söykənməklə bərabər, ümumbəşəri dəyərləri də qəbul etməsini və onlardan yararlanmasını nəzərdə tuturdu. Heydər Əliyev azərbaycançılıq ideologiyasının nəzəri cəhətdən elan edilməsi ilə məsələni bitmiş hesab etməmiş və azərbaycançılığın dünyada olan bütün azərbaycanlılar üçün birləşdirici bir ideologiyaya çevrilməsi üçün xeyli tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu baxımdan, dünya azərbaycanlılarının qurultaylarının keçirilməsi və burada həmin ideyanın bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılara çatdırılması olduqca əhəmiyyətli rol oynamışdır. Bu gün azərbaycançılıq dünyada olan 50 milyon azərbaycanlı vahid ideya ətrafında birləşdirir. Bu məsələ ilə bağlı danışarkən Prezident İlham Əliyev demişdir: "Azərbaycan ölkədə yaşayan bütün xalqların doğma vətənidir. Azərbaycan

çoxmillətli ölkədir. Burada müxtəlif dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayırlar. Azərbaycanda nə milli, nə dini zəmində heç vaxt problem olmamışdır və olmayacaqdır. Bu, bizim strateji xəttimizdir. Azərbaycanda bütün xalqlar, bütün dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayırlar". Azərbaycan dövlətinin təməli prinsiplərindən biri də varislik, yaradıcı təkamül prinsipidir. Bu prinsip Azərbaycan xalqının söykəncəyi mühüm prinsip kimi qeyd olunur və göstərilir ki, bizim yeni cəmiyyət quruculuğunda əsas vəzifələrimizdən biri keçmişimizdən ibrət dərsi almaqla cəmiyyətimizi irəliləndirməkdir. Varislik Azərbaycan xalqının əvvəlki tarixi dövrlərdə əldə etdiyi nailiyyətləri öyrənmək, prinsiplər ətrafında birləşməkdir. Bu gün dünyamızda qloballaşma prosesləri gedir. Qloballaşma iqtisadi cəhətdən dövlətlərin bir-birinə daha sıx yaxınlaşması, informasiya mübadiləsinin sürətlənməsi, global miqyaslı problemlərin həllində dövlətlərin əməkdaşlığı deməkdir. Qloballaşma milli mədəniyyətlərin aradan çıxması, milli-mənəvi dəyərlərin arxa plana keçməsi demək deyil. Bu gün Azərbaycan bir çox beynəlxalq təşkilatların üzvüdür. BMT, ATƏT, Avropa Şurası, İslam Konfransı Təşkilatı kimi qurumlardakı fəaliyyətimiz, həmçinin, bir çox dövlətlərlə ikitərəfli münasibətlərimiz Azərbaycanı dünyaya qovuşdurur və inteqrasiya prosesinə təkan verir.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru